

Hudba a kultura 1500 – 1600

1. 16. století – století expanze a konfliktu

- 1.1 Hlavní rysy hmotné kultury v období 1500 – 1600 v evropském měřítku a v českém prostoru.
- 1.2 Čtyři hlavní témata: renesance, humanismus, reformace, expanze.
- 1.3 Otázka postavení 16. století ve vývoji evropské hudební kultury – problematika vnitřního členění epochy – Eggebrechtovo periodizační schéma.

2. Reformace jako muzikologický problém

2.1 Problematika sociologická:

- 2.1.1 Sociologické důsledky proměny společenského postavení církve.
- 2.1.2 Národní jazyky jako jazyky liturgické a důsledky této proměny.
- 2.1.3 Vznik sítě přehrad a spojnic mezi jednotlivými konfesemi.
- 2.1.4 Proměny institucionálního zázemí (provozovací základny) liturgické hudby.
- 2.1.5 Funkce knihtisku v podmínkách reformace.

2.2 Problematika historická

- 2.2.1 Způsob chápání reformace jako etapy ve vývoji dějin evropské a české hudby.
- 2.2.2 Proměna poměru k tradiční duchovní a liturgické hudbě, zejména ke gregoriánskému chorálu.
- 2.2.3 Otázka proměny gregoriánského chorálu v rámci liturgie katolické i reformované.
- 2.2.4 Problematika vícehlasu a proměny jeho postavení v rámci liturgie katolické i reformované.
- 2.2.5 Poměr mezi jednotlivými církvemi české reformace z hlediska migrace písňového Repertoáru.

2.3 Problematika teologická

- 2.3.1 Návrat k biblí a jeho důsledek v oblasti vokální hudby.
- 2.3.2 Otázka charakteru repertoáru jednotlivých konfesí a jeho skladby z hlediska rituální funkčnosti.

3. Renesance a hudba – zápas o estetickou autonomii

- 3.1 Základní znaky hudby 16. století.
- 3.2 Hudba v sociálním kontextu a proměny její funkčnosti.
- 3.3 Proměna zvukového ideálu – proměna instrumentáře a vztahu hudby a slova.
- 3.4 Proměna teoretického myšlení.

4. Dějiny skladby – soumrak kantofirmální techniky

- 4.1 Proměny kompozičních technik.
(krytalizace vokální polyfonie, princip vokalizace, opuštění principu kantofirmální techniky, autonomizace hlasů, emancipace z přísně liturgické funkční vazby)
- 4.2 Madrigal jako reprezentant proměny vztahu hudby a slova.
- 4.3 Proměny druhů a forem hudby 16. století – od Josquina k Monteverdimu.

5. Problematika hudebního vývoje v českých zemích v 16. století

- 5.1 Hlavní rysy společenského a náboženského vývoje v českých zemích a jejich vliv na charakter domácího hudebního života.
- 5.2 Institucionální základna hudebního provozu v českých zemích a její charakter.
- 5.3 Hlavní představitelé domácího hudebního života, charakter jejich tvorby a vazby na hudební dění v zahraničí.
- 5.4 Pramenná základna pro poznání hudebního života v českých zemích a stav jejího poznání.
- 5.5 Muzikologické reflexe problematiky hudebního vývoje v českých zemích.

Literatura:

- Bossuyt, Ignace: Die Kunst der Polyphonie. Die Flämische Musik von Guillaume Dufay bis Orgando di Laso, Atlantis Musikbuch-Verlag, Zürich-Mainz 1997
- Dülmen, Richard van: Kultura a každodenní život v raném novověku, Argo, Praha 1999
- Eggebrecht, Hans Heinrich: Musik im Abendland, München 1991
- Fischer, Ludwig: Die Musik des 15. und 16. Jahrhunderts, in: Neues Handbuch der Musikwissenschaft (ed. Carl Dahlhaus), 3. svazek, Laaber-Verlag 1989
- Janáček, Josef: Doba předbělohorská 1526-1547, Academia, Praha 1984
- Lébl, Vladimír (ed.): Hudba v českých dějinách, Praha 1983
- Macek, Josef: Víra a zbožnost jagellonského věku, Agro, Praha 2001
- Mackenney, Richard: Evropa šestnáctého století, Vyšehrad, Praha 2001
- Sehnal, Jiří – Vysloužil, Jiří: Dějiny hudby na Moravě, Brno 2001
- Příslušná hesla v hlavních muzikologických encyklopediích